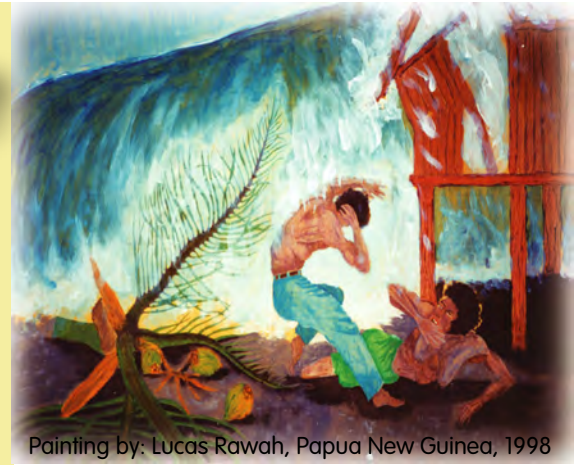

◉ A ◉ OU GAI◉IGA E FAI?

◉ TA'IALA SA◉GALEMU MAI SUNAMI I AMERIKA SAMOA

Painting by: Lucas Rawah, Papua New Guinea, 1998

1. E a'afia gataifale o le Pasefika ma isi oga-sami i sunami i se taimi nei po o se taimi o i luma. Nofu sauniuni ma ia e iloa fa'aailoga fa'alēnatura mo sunami. Afai o e latalata i le matafaga, aga'i atu i nofoaga tu-totonu ma maualuluga pe a:
 1. Lūlū malosi le laueleele e faigata ona e tū ai,
 2. Ua mitia atu le sami i tai, ua iloa atu le alititai, po o ua
 3. E fa'alogoina le ta'alili ma le gogolo mai o le sami e pei o le afi o le va'alele.
2. E le o mafui'e uma e tutupu mai ai sunami, peita'i, e tele mafui'e malolosi e mafua ai sunami. Afai o e iai i se nofoaga saogalemu ma mamao ese ma gataifale, ae ua e iloa pe fa'alogoina fo'i se mafui'e tele ua tupu, faalogo i lau leitio, televise, po o le leitio a le NOAA - Ofisa o le Tau mo nisi fa'amatalaga.
3. Afai ua tu'uina mai se NOFO VA'AVA'AIA mo SUNAMI e le Ofisa o Lapata'iga mo Sunami i le Pasefika (PTWC), e iai le avanoa o le a iai se sunami. Onosa'i mo ni fa'amatalaga fa'aopoopo.
4. Afai ua tu'uina mai se LAPATA'IGA mo SUNAMI, o lona uiga ua va'aia le sunami. Afai ua tataua ona aga'i ese atu, o le a tu'uina mai se fa'a'ailo. Afai o e latalata i le matafaga, aga'i atu i nofoaga tu-totonu ma maualuluga pe aga'i atu i fogāfale maualuluga. Afai o saogalemu lou nofoaga, nofo mau ma fa'aititia feoaiga i luga o alatele.
5. E lē na o le tasi le galu o se sunami, peita'i, o fa'asologa galu o lo'o aumaia fa'aputuga sami e mafai ona lolovaia ma lilo ai nofoaga maualalo mo nai itula. Ia e nofo i lou nofoaga saogalemu se'i iloga ua tu'uina mai se fa'a'ailo mai le Ofisa o Puipuiga o Lotoifale (ASDHS), "ua saogalemu mea uma".
6. O sunami e mafua ai ona suia fa'afuase'i tulaga ole sami fa'apea fo'i le malolosi o 'aave o le sami i uafu. E fa'aauau pea galu mata'utia mo nai itula talu ona taunu'u mai le galu muamua. Fa'afeso'ota'i ta'ita'i o le uafu pe fa'alogologo fo'i i ripoti mai le au fagota. Ia mautinoa ua lelei ma saogalemu tulaga o le uafu ae le'i uia pe taula fo'i iai va'a.
7. E lē tutusa uma le maualuluga o galu o le sunami i lea nofoaga ma lea nofoaga. Aua le avea le laitiiti o le sunami i isi nofoaga ma auala e te lē amana'ia ai le maualuga o sunami i isi nofoaga.
8. Aua ne'i e manatu fa'atauva'a i lapata'iga e tu'uina atu i le atunu'u, e tusa pe a fai e leai ni mea o fa'aleagaina e le sunami. O le sunami ia Me 1960 na maliluu ai tagata e 61 i Hilo, Hawai'i ona ua mafau isi e pepelo le Lapata'iga na tu'uina atu.
9. Aua ne'i e alu i le matafaga e matamata le sunami. A ua e iloa atu le sunami, ua latalata tele oe e te lē mafai ona e sola ese. O le tele o sunami e tele ai lapisi ma otaota. O le sunami e le fatati pei o galu masani, o lea, ia aua ne'i e taumafai e te fa'ase'e i le sunami.

National Weather Service Office
Pago Pago Office, American Samoa
Telephone: (684) 699-9130

Pacific Tsunami Warning Center
Website: <http://www.tsunami.gov>

ASG Dept. of Homeland Security
Telephone: (684) 699-6481
(684) 699-3800
(684) 633-2827

UNESCO/IOC-NOAA International Tsunami Information Center
Telephone: (808) 725-6050 Email: itic.tsunami@noaa.gov
Website: <http://www.tsunamiwave.org/>